

«...ἄδελφοί ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν,
δόξα Χριστοῦ...»

(Β' Κορ. 8, 23)

Είμαι ευγνώμων στον αδελφό και φίλο μου Θεοδόσιο για τη μετάφραση στα ελληνικά του άρθρου μου για την XVII εκατονταετηρίδα της Νίκαιας.

Αν η σύνοδος της Νίκαιας, όπως λέω στον τίτλο, είναι «η σύνοδος όλων των Χριστιανών», είναι τέτοια με έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο για τους Καθολικούς και τους Ορθόδοξους Χριστιανούς!

Η ευχή μου και η προσευχή μου είναι αυτός ο κοινός εορτασμός να αποτελέσει ένα βήμα προς τα εμπρός, προς μια ακόμη πληρέστερη φιλία και κοινωνία μεταξύ μας, έτσι ώστε «ο κόσμος να πιστέψει».

Τους καλύτερους αδελφικούς χαιρετισμούς μου σε όλους τους αναγνώστες του άρθρου, καθώς οδεύουμε προς το Πάσχα, το οποίο φέτος θα βρει και τους δύο «πνεύμονες της Εκκλησίας» να το γιορτάζουν ομόφωνα την ίδια ημερομηνία.

π. Raniero Cantalamessa, ofmcap

Προλογικές ευχαριστίες

Η σοφία του πολιού κληρικού και καρδινάλιου π. Raniero Cantalamessa δεν χρειάζεται διαπιστευτήρια! Δεν είναι ανάγκη να τον παρουσιάσει κάποιος, πολύ περισσότερο ένα... μειράκειο (όπως εγώ) μπροστά σ' αυτόν! Εκ «της κοιλίας του» έρρευσαν και ρέουν ποταμοί ύδατος ζώντος. Όλη του η ζωή ήταν υλοποίηση των λόγων του Χριστού στον Πέτρο: «Καί σύ ποτέ έπιστρέψας στήριξον τούς άδελφούς σου».

Ο π. Raniero διδάσκει ακριβολογώντας και κυριολεκτώντας. Δεν πλατυάζει ούτε καλλιλογεί φλυαρώντας, πάντα είναι ευθυβόλος και με ουσιαστική αμεσότητα. Με λόγο που ενδιαφέρει τον αιτούντα όχι διανοητικά μόνον αλλά υπαρξιακά. Το χτύπημα στην πόρτα της καρδιάς ακολουθείται από προσφορά ποιητικού εδέσματος, που τρέφει την καρδιά. Την αιμοδοτεί! Την καθαρίζει!

Αποτέλεσε το «στόμα» της Εκκλησίας για πολλές δεκαετίες «λαλών σοφία και μελετών καρδιακά σύνεσιν». Σοφία και σύνεσις είναι τα δύο πόδια πορείας προς τον Χριστό και την πίστη. Ο π. Ρανιέρο μας βοηθάει να αποφύγουμε τον κίνδυνο να χωλαίνουμε «έπ' άφοτέραις ταῖς ἰγνύαις». Μας φωταγωγεί να ταξινομήσουμε αξιολογικά το επείγον και το σημαντικό. (R. Cantalamessa: Η θεολογία του δεύτερου και του τρίτου άρθρου του Συμβόλου της Πίστεως, σελ. 47-48 εκδ. ΙΩΝΑΣ).

Προσωπικά και οι εκδόσεις ΙΩΝΑΣ έχουμε την χαρά να μας τιμά με την αγάπη και την προσευχή του, πράγματα τα οποία δείχνουν την ποιότητά του αλλά και μας κάνουν υπόχρεους ανταπόδοσης.

Με τον λόγο του στηρίζονται στην πίστη πολλοί αδελφοί μας. Θέλουμε μ' αυτό το μικρό σημείωμα να τον ευχαριστήσουμε για την ανιδιοτελή συμφωνία του στο να μεταφράσουμε στα ελληνικά τον λόγο του, ώστε πολλοί να μπορούν να πιστέψουν στον Χριστό και να βοηθηθούν να βρουν τον δρόμο επιστροφής στο σπίτι του Πατέρα μας.

Ευχόμαστε να έχει γήρας μακρόβιον με υγεία ψυχοσωματική και να λάβει εκατονταπλασίως αμοιβή των κόπων του, αυτός ο καλός οικονόμος, που μας δίνει σωστά το σιτομέτριον.

Με ευχαριστίες και ευχές
για τις εκδόσεις ΙΩΝΑΣ
π. Θεοδόσιος Μαρτζούχος

ΝΙΚΑΙΑ

ΜΙΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

*Για την 17^η εκατονταετηρίδα
της Συνόδου (325 μ.Χ.)*

Το έτος 2025, στο οποίο μόλις εισήλθαμε, σηματοδοτεί την 17η εκατονταετηρίδα από την Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας, που πραγματοποιήθηκε τους πρώτους μήνες του 325. Το δόγμα που επικυρώθηκε από εκείνη τη σύνοδο αποτελεί την ουσιώδη πίστη που ενώνει τους χριστιανούς όλων των Εκκλησιών, τόσο των ιστορικών Εκκλησιών -Καθολικών, Ορθοδόξων, Λουθηρανών, Καλβινιστών, Αγγλικανών- όσο και των διαφόρων ομολογιών που ακούνε στο όνομα “Ευαγγελικές” και “Πεντηκοστιανές”¹. Εξ ου και η οικουμενική σημασία αυτής της εκατονταετηρίδας. Μας παρέχει μια μοναδική ευκαιρία -την οποία μόνο σε αυτό το σημείο της ιστορίας είμαστε σε θέση να αδράξουμε- να αναγνωρίσουμε και να γιορτάσουμε μαζί την πίστη που ενώνει όλους τους πιστούς στον Χριστό.

Το γεγονός αυτό μας προσφέρει επίσης μια άλλη, όχι λιγότερο σημαντική ευκαιρία: να κάνουμε

¹ Βλέπε *Ευαγγελικοί και πίστη της Νίκαιας. Ανάκτηση της Αποστολικής Μαρτυρίας*. Essays edited by Timothy George, Grand Rapids, MI, 2011.

μια αναγνωριστική πτήση για την πίστη στον Χριστό στον σύγχρονο και μεταμοντέρνο κόσμο και να δούμε πού βρισκόμαστε σήμερα σε σχέση με την πίστη της Νίκαιας. Στον απόηχο μιας Τοπικής Συνόδου στην οποία κυριαρχούσαν οι αντίπαλοι της Νίκαιας (Ρίμινι, έτος 359), ο Άγιος Ιερώνυμος έγραψε ότι ολόκληρος ο κόσμος, με την ευκαιρία αυτή, “έβγαλε έναν στεναγμό και έμεινε έκπληκτος που βρήκε τον εαυτό του Αρειανό”². Πρέπει να αναρωτηθούμε αν, κατά τύχη, έχουμε σήμερα έναν ακόμη μεγαλύτερο λόγο για να αναστενάξουμε έτσι.

1. Η Νίκαια και η θεότητα του Χριστού

Το βασικό πρόβλημα στη Σύνοδο της Νίκαιας ήταν να καθοριστεί η θέση που κατέχει ο Λόγος του Θεού - και επομένως το πρόσωπο του Ιησού Χριστού- στη σφαίρα της ύπαρξης. Ο Άρειος επιχειρηματολόγησε με το ελληνικό φιλοσοφικό σχήμα της εποχής του, το οποίο ήταν αυτό του “μέσου πλατωνισμού”. Το σχήμα αυτό ήταν τριμερές. Προέβλεπε την ύπαρξη ενός υπέρτατου όντος, ενός ενδιάμεσου όντος (του δεύτερου θεού, που αντιστοιχεί στον πλατωνικό Δημιουργό) και, τέλος, του κτιστού όντος. Η Νίκαια αποφάσισε την κάθαρση αυτού του μυθικού οράματος, καθιερώνοντας μια ενιαία οριζόντια γραμμή στην κατακόρυφο

² *Dialogus contra Luciferianos*, 19.